

Hea klient!

Kui palju võis olla 2004. aasta aprillis neid inimesi, kes hoides käes JKK Sõnumeid, pidasid seda naljaks? Sellele küsimusele ei oska keegi täpselt vastata, aga kolme aasta jooksul ilmunud 12 numbrit tõestavad, et nali see kindlasti ei olnud.

Nalja tegemise asemel oli meie eesmärgiks tutvustada teile lähemalt Jõudluskontrolli Keskuses toimuvat, juhtida tähelepanu uuendustele ja olulistele asjadele, selgitada jõudluskontrolliga seotud teemasid ja vahelduseks ka muhedat nalja teieni tuua. Aasta alguses toimunud küsitlus näitas, et üldiselt on meil see õnnestunud, kuid kohati on teie ootused suuremad. Kindlasti üritame teie soovidega arvestada ja tulevikus teid huvitavatel teemadel JKK Sõnumites või infolehtedes kirjutada.

Hoides käes jälle aprilli numbrit, mis maagilist 13ndat numbrit kannab, siis loodetavasti ei võta seda keegi halva naljana. Tõsiselt teemasid tuleb kindlasti tõsiselt võtta ja tagasivaadet 2006. aastasse võib uskuda. Kuid traditsiooniliselt on aprilli numbrisse ka väike nali peidetud, mis vaheldust pakkuma peaks.

Soovin kõigile rõõmsat naljakuud!

Kaivo Ilves
Jõudluskontrolli Keskuse direktor

Uudised**2006. aasta parimad veisekasvatajad**

Maaelu Edendamise Sihtasutus (MES) valib parimat piima- ja lihaveisekasvatajat koostöös Eesti Tõuloomakasvatajate Ühistu, Veterinaar- ja Toiduameti, Jõudluskontrolli Keskuse, Eesti Maaülikooli Veterinaarmeditsiini ja loomakasvatuse instituudi, Eestimaa Põllumajandustootjate Keskliidu, Eestimaa Talupidajate Keskliidu ja Põllumajandusministeeriumiga. Kui varem

valiti parimaid piimakarjakasvatajaid kahes grupis, siis sellest aastast valitakse parim piimakarjakasvataja ja parim lihaveisekarjakasvataja.

2006. aasta parimaks piimakarjakasvatajaks tunnistati **Ahto Vili (Torma Põllumajandusosaühing)** Jõgevamaalt ja parimaks lihaveisekarjakasvatajaks **Leino Vessart (OÜ Karitsu Rantšo)** Raplamaalt.

2006. aasta jõudluskontrollist

1. jaanuaril 2007 oli jõudluskontrollis 99 596 lehma, mis moodustab 91,5% Eesti lehmadest. Jõudluskontrollialuseid piimakarju oli 1475. Keskmise lehmade arv karjas oli 67,5 lehma.

2006. aasta oli tulemuslik. Aastalehma kohta saadi 6862 kg piima. Maakondadest oli parim Põlvamaa 7715 kg-ga. Kahes karjas saavutati aastalehma toodanguks üle 11 000 kg piima: Lea Puuri Õunapuu talu lehmad lüpsid 11 907 kg ning OÜ Põlva Agro lehmad 11 145 kg piima. Suurima laktatsiooni piimatoodangu lüpsis EHF lehmadest Haavi – 16 794 kg, EPK lehmadest Loodi – 13 593 kg (mõlemad OÜ Põlva Agro), EK lehmadest OÜ Sarapiku Piim lehm Põnna – 9395 kg. Avo Kruusla lehm Õuni püstitas eesti punast tõugu lehmade eluajatoodangu rekordi – 96 539 kg.

2006. aastal pöörati JKKs suurt tähelepanu elektroonilise teenuse arendamisele. Loomapidajate seas said kiiresti populaarseks kontroll-lüpsi tulemuste edastamine Vissukese kaudu ja subkliinilise ketoosi võimalikku esinemist näitav analüüs.

Sigade jõudluskontrollis oli 1. jaanuari 2007. a seisuga 43 karja ja 17 380 siga. Viljakamad emised olid Ermo Sepa talus, kus elusalt sündis 11,9 põrsast pesakonnas. Kõige rohkem põrsaid pesakonnas võõrutati OÜ Pihlaka Farmis – 11,5. Sama farm oli ka emiste kasutamise efektiivsusest parim – karja keskmine toodanguindeks oli kõrgeim (25,5). Parimad emised viljakuse suhtelise aretusväärtuse järgi olid AS Ruixi Mõisas – 105,7, jõudluse suhtelise aretusväärtuse järgi OÜ Estpig Tännassilma farmis – 117,2.

Sigade jõudluskontrollis oli põhiohk suunatud andmete kvaliteedile. Loodi sigade põlvnemisandmete elektroonilise edastamise võimalus loomade müümisel ühest karjast teise. Rakendatud on andmete õigsuse kontroll kolmel tasandil – andmete sisestamisel Possusse, andmete kandmisel andmebaasi ja andmebaasis andmete vahel tekkivate seoste alusel. JKK ja ETSAÜ ühistööna valmis seemendusjaama kultide info dünaamiline avaldamine JKK andmebaasist aretusühistu koduleheküljel. Sellised uuendused on vähendanud ebaloogiliste andmete arvu miinimumini.

Uuendused

Esimesena Eestis võttis lüpsirobotid kasutusele AS Pakar Harjumaal 2006. aastal. Jõudluskontrolli toodanguarvutamise vajab robotlüpsil erikäsitlust. Kontrollpäeva (24 tunni) piimatoodangu, piima rasva-, valgu- ja karbamiidisisalduse ning somaatiliste rakkude arvu arvutamisel lähtume ICARi (Rahvusvahelise Jõudluskontrolli Komitee) soovitudest. Kontrollpäeva piimakoguse täpsaks hindamiseks vajame vähemalt

14 viimase lüpsi algusaega ja lüpsikogust. Piimakomponentide sisalduse määramiseks on vaja võtta üks piimaproov. Kontrollpäeva piimavalgu- ja karbamiidisisaldus ja somaatiliste rakkude arv võetakse võrdseks selle ühe proovi analüüsitulemustega. Rasvaprotsendi hindamiseks kasutame hollandlaste (Peeters, Galesloot) poolt väljatöötatud regressioonvõrrandit. Võrrandi rakendamiseks on vaja teada

piimaproovi rasva- ja valgusisaldust, ajavahemikku kontroll-lüpsi ja sellele eelneva lüpsi vahel ning ajavahemikku kahe kontroll-lüpsile vahetult eelneva lüpsi vahel, piimakogust proovivõtul ja sellele eelneval lüpsil, päevi laktatsiooni algusest, laktatsioonikorda, proovivõtu kellaaega ja kuud.

Vastavalt kokkuleppele ei ole JKK-l õigust regressioonivõrrandit avaldada.

Piimaveiste jõudluskontrolli tulemustest 2006. aastal

1. jaanuaril 2007 oli jõudluskontrollis 99 596 lehma, mis moodustab 91,5% Eesti lehmadest. Lehmade arv on aasta jooksul vähenenud 1689 lehma võrra. Eesti holsteini tõugu lehma oli karjas 73 629 (73,9%), eesti punast tõugu lehma 25 206 (25,3%), eesti maatõugu lehma 561 (0,6%) ning muud tõugu lehma 200 (0,2%).

Jõudluskontrollialuste piimakarjade arvu vähenemine jätkus ka 2006. aastal. 01.01.2007 oli karjade arv 1475, mis on 561 võrra vähem kui 01.01.2006. Kõige enam vähenes arv Pärnumaal (73 karja), Viljandimaal (69 karja) ning Saaremaal (64 karja).

Keskmine lehmade arv karjas on suurenenud 67,5 lehmali. Suurimad karjad on Järvamaal keskmiselt 131,7 lehmaga ning Jõgevamaal 104,1 lehmaga karjas ja väikseimad Hiiumaal 17,5 lehmaga ning Võrumaal 33 lehmaga karjas.

2006. aastal suurenes taas lehmade piimatoodang. Toodang lehma kohta tõusis 2005. aastaga võrreldes 353 kg võrra – aastalehma kohta saadi 6862 kg piima. Võrreldes tulemust 1993. aastaga, mil oli viimaste aastakümnete madalaim piimatoodangu tase, on toodang 13 aastaga kahekordistunud (1993. a 3428 kg).

Piimatoodang eesti holsteini tõul oli 7069 kg (+347 kg võrreldes 2005. aastaga) ning eesti punase tõul 6338 kg (+376 kg). Eesti maatõugu lehmade toodang oli 4394 kg, mis on 130 kg vähem kui 2005. aastal. Piimajõudluskontrollis olevad lihavedid ja lihavedide ristandid lüpsid keskmiselt 4008 kg piima aastalehma kohta. Antud number peaks panema loomapidajad mõtlema, kas ikka tasub selliseid lehma piima tootmiseks pidada.

Maakondadest olid 2006. aastal parimad Põlvamaa, Tartumaa, Lääne-Virumaa, Järvamaa ja Jõgevamaa (vt tabel 1).

Kõige enam suurenes toodang Valgamaal – 602 kg, järgnesid Tartumaa 541 kg ning Võrumaa 538 kg-ga. Hiiumaa lehmade toodang vähenes 2005. aastaga võrreldes 134 kg võrra.

9000 kg või enam piima saadi 2006. aastal kokku 16 karjas. See on kahe võrra rohkem kui 2005. aastal. 8001-9000 kg saadi 78 karjas, mis on 9 karja võrra rohkem kui eelmisel aastal. 7001-8000 kg saadi 190 karjas (+9).

Suurim piimatoodang aastalehma kohta oli karjades, kus oli 901-1200 lehma. Nende nelja karja keskmine piimatoodang oli 8964 kg. Madalaima toodanguga olid karjad, kus oli kuni 10 lehma – 5509 kg.

Parimad karjad piima rasva- ja valgutoodangu järgi olid: 3-7 aastalehma – Liivi Harma, Harjumaa (3-8727-4,07-355-3,44-300-656); 8-20 aastalehma – Luule Viisalu, Raplamaa (12-8980-4,46-

400-3,50-314-714); 21-50 aastalehma – Lea Puur, Viljandimaa (33-11 907-3,97-473-3,35-399-872); 51-100 aastalehma – Sirje Kornel, Lääne-Virumaa (65-9457-3,87-366-3,40-322-688); üle 100 aastalehma – OÜ Põlva Agro, Põlvamaa (1134-11 145-3,79-422-3,34-372-794).

16 000 kg piiri ületas 2006. aastal viis lehma, kes kõik lüpsavad OÜ Põlva Agro karjas. Suurima piimatoodangu saavutas eesti holsteini tõugu lehm Haavi, kelle teise laktatsiooni toodang oli 16 794 kg. Eesti punast tõugu lehmadest lüpsis laktatsiooni jooksul kõige enam OÜ Põlva Agro lehm Loodi (4. laktatsioon, 13 593 kg), eesti maatõugu lehmadest OÜ Sarapiku Piim lehm Põnna (4. laktatsioon, 9395 kg).

2006. aastal saavutati uus suurima eluajatoodangu rekord eesti punast tõugu lehmade seas. Avo Kruusla lehm Öuni on eluaja jooksul lüpsnud 96 539 kg piima. Siiani oli 93 787 kg-ga edetabeli tipus lehm Noorik, kes läks karjast välja juba 31. jaanuaril 1980. aastal. Eesti holsteini tõugu lehmadest, kes 2006. aastal karjas olid, on kõige enam piima eluajal tootnud AS Adavere Agro lehm Siili – 91 852 kg, eesti maatõugu lehmadest Ants Loit'i lehm Belinda 49 441 kg.

Esimese poegimise vanus on aastate jooksul paranenud. Kui 2001. aastal oli see näitaja 30,5 kuud, siis 2006. aastal juba 28,9 kuud. Põlvamaal ja Tartumaal poegivad lehmad esimest korda keskmiselt 27,5 kuu vanuselt, Läänemaal 31 kuu vanuselt.

Kinnisperioodi pikkus oli keskmiselt 75 päeva. See näitaja on viimaste aastate jooksul püsunud sarnasena, kõikudes 1-2 päeva võrra. Uuslüksiperiood on pikenenud 141 päevani. Võrreldes 2005. aastaga muutus uuslüksiperiood 4 päeva pikemaks.

Seoses uuslüksiperioodi pikenedisega on ka poegimisvahemik pikenenud. 2006. aastal oli see 421 päeva, 2005. aastal 416 päeva. Võrreldes 2001. aastaga on poegimisvahemik koguni 2 nädalat pikem. Kõige pikem oli poegimisvahemik eesti holsteini tõugu lehmadel – 426 päeva. Eesti punast tõugu lehmade poegimisvahemik oli 407 päeva, eesti maatõugu lehmadel 405 päeva ning muud tõugu lehmadel 391 päeva.

2006. aastal sündis jõudluskontrollialustes karjades 94 321 vasikat, mis on 1363 vasikat rohkem kui 2005. aastal. Surnultsündide osakaal on veidi vähenenud. 2006. aastal lõppes 7,1% poegimistest surnultsünniga, mis on 0,2% võrra vähem kui 2005. aastal. Esmaspoegimistest lõppes surnultsünniga 10,2%, mis on 0,4% vähem kui 2005. aastal.

Karjast läks välja 29 767 lehma. Peamisteks väljamineku põhjusteks olid udarahaigused (24,7%), järgnesid ahtrus (22,0%) ning jäsemete haigused (13,3%).

Udara tervise ja piima kvaliteediga on aastate jooksul palju tööd tehtud, kuid siiski ei vähene keskmine somaatiliste rakkude arv piimas (SRA) Eestis tervikuna. 2004. aastal oli SRA 386 000, 2005. aastal 385 000 ja 2006. aastal koguni 397 000. Maakondadest on suurim probleem somaatiliste rakkudega Ida-Virumaa (463 000), Viljandimaal (447 000) ning Harjumaa (424 000). Kõige parem on olukord Saaremaal (320 000), Valgamaal (352 000) ning Läänemaal (355 000).

Kvaliteetseim piim oli üle 9000 kg lüpsnud karjadel – SRA 301 000. Vähem kui 5000 kg piima lüpsnud karjade keskmine SRA ületas 400 000 piiri ning alla 3000 kg piimatoodanguga karjades oli SRA 690 000.

Parimad karjad SRA järgi olid 3-10 aastalehmaga karjadest Viive Jaani Läänemaalt (4 lehma, SRA 43 000), Viive Ling Saaremaalt (6 lehma, SRA 44 000) ja Harri Kommel Saaremaalt (8 lehma, SRA 50 000); 11-100 aastalehmaga karjadest Silva

Tabel 1. Lehmade piimatoodang maakondades

Jrk nr	Maakond	Aasta-lehmi	Piima kg	Rasva %	Valku %	R + V kg
1.	Põlva	6116	7715	4,14	3,35	578
2.	Tartu	6198	7521	4,19	3,39	570
3.	Lääne-Viru	12 004	7256	4,07	3,36	539
4.	Järva	16 210	7210	4,14	3,34	540
5.	Jõgeva	10 417	7182	4,24	3,41	549
6.	Võru	3307	6888	4,28	3,32	523
7.	Ida-Viru	2249	6631	4,06	3,39	494
8.	Rapla	6577	6612	4,05	3,29	485
9.	Pärnu	11 042	6588	4,20	3,33	496
10.	Valga	3134	6542	4,19	3,40	496
11.	Harju	5379	6369	4,21	3,28	477
12.	Viljandi	7371	6070	4,27	3,38	464
13.	Saare	5525	6067	4,26	3,39	464
14.	Lääne	2729	5855	4,28	3,28	443
15.	Hiiumaa	690	5062	4,24	3,26	379

Maidre Pärnumaalt (karjas 16 lehma, SRA 95 000), Heli Suurna Raplamaalt (21 lehma, SRA 101 000) ja Rein Reigo Raplamaalt (11 lehma, SRA 104 000) ning üle 100 aastalehmaga karjadest Aardla Piimauhistu Tartumaalt (133 lehma, SRA 162 000), Aivar Alviste Tartumaalt (121 lehma, SRA 180 000) ja AS Merix Kinnisvara Jõgevamaalt (174 lehma, SRA 196 000).

Loodame, et saame ka järgmisel aastal kirjutada headest tulemustest. Soovime kõigile piimatootjatele jõudu ja edu!

Aire Pentjärv

Väliteenistuse osakonna juhataja

Jõudluskontrolli tulemustest ICARi liikmesriikides

JKK Sõnumite lugejate seas läbi viidud küsitlusest selgus, et lugejaid huvitab ka see, mis toimub teistes riikides ja millisel tasemel on Eesti teiste riikidega võrreldes. ICAR (Rahvusvaheline Jõudluskontrolli Komitee) kogub oma liikmesriikidelt andmeid jõudluskontrolli olukorra ning tulemuste kohta. Tulemusi saab iga huviline vaadata aadressil www.icar.org. Kahjuks ei ole paljude riikide 2006. aasta näitajad veel registreeritud. Toome siin ära praeguseks ICARi kodulehel avaldatud andmed.

Riik	Lehmi jõudlus-kontrollis 01.01.06	Lehmi jõudlus-kontrollis %	Karjade arv 01.01.06	Keskmine karja suurus	Piimatoodang aastalehma kohta	
					2005	2006
Rootsi	331 069	85,0	6212	51,3	9040	9108
Taani	506 084	93,0	4708	108,0	8660	8778
Šotimaa	102 344		662	154,0	8416	8614
Põhja-lirimaa	94 918		799	118,0		7922
Tšehhi	407 348	96,3	2642	154,0	7032	7155
Eesti	101 285	89,8	2036	49,7	6509	6862
Austria	379 400	71,9	25 264	15,0	6507	6627
Austraalia	910 388	46,0	4746	192,0	6476	6626
Slovakkia	157 462	70,6	741	212,5	5927	6267
Läti	117 929	58,2	10 671	11,1	5084	5296

Andmete elektrooniline sisestamine!

Alates 2006. a novembrikuust saavad loomaomanikud esitada läbiviidud kontroll-lüpsi andmeid JKKle elektrooniliselt programmi Vissuke kaudu. Kuust kuusse on andmete sellisel viisil esitamine kasvanud. Kui 2006. a novembris esitati viie omaniku 625 lehma andmed, siis 2007. a veebruaris juba 23 omaniku 3835 lehma andmed. JKK on omalt poolt kontroll-lüpsi andmete edastamise võimalust pidevalt täiustanud, et seda kasutajale mugavamaks teha. Siinkohal juhime tähelepanu mõnele asjaolule ja soovitudele lüpsiandmete edastamisel.

- Piimakogus tuleb alati esitada 0,1 kg täpsusega.
- Kui kasutatakse lehmade jagunemist farmide-gruppide vahel, tuleb jälgida, et iga lehm (eriti esmaspoeginu) saaks kuuluma mingisse farmi või gruppi.
- Kui andmete sisestamisel kasutatakse ekraanile kuvatavat nimekirja, siis pole vaja midagi märkida nendele lehmadele, kellele piima pole ja proovi ei võetud (kinnislehmad, värskeltpoeginud). Haige tunnus märgitakse vaid neile, kellele ei saanud proovipäeval haiguse tõttu proovi võtta.
- Omanikud, kes teevad vahelduvat kontroll-lüpsi, peavad ise jälgima, et proovivõtmine kuust kuusse toimuks vaheldumisi kord õhtul, kord hommikul. Kellaaegade märkimisel tuleks jälgida, et need oleks reaalsed, näiteks kell 17.00 ei ole kindlasti hommikune aeg.
- Kui kontroll-lüps teostatakse ühel päeval, aga andmeid sisestatakse sel ja mitmel järgneval päeval, tuleb olla tähelepanelik, et vastavas lahtris oleks kontroll-lüpsi teostamise kuupäev, mitte sisestamise kuupäev.
- Sisestatud kontroll-lüpsi andmed säilivad esialgu sisestaja enda arvutis (nn märkmikus). JKKsse on nad soovitatav saata ühekorruga, sest jupikaupa saatmisel kipub ära ununema, mis on juba saadetud ja mis mitte.
- Pärast JKKsse andmete ärasaatmist omanik neid enam ise parandada ei saa.

Inno Maasikas

Jõudluskontrolli andme-töötlusosakonna juhataja

Tähelepanu!

Jõudluskontrolli proovide võtmine peab toimuma "Piimaveiste jõudluskontrolli läbiviimise meetodika" järgi.

Laboratooriumisse saadetakse jõudluskontrolli piimaproov peab olema värske, visuaalselt puhas ja koguseliselt küllaldane (40 ml, piimanivoo pudelile märgitud kahe kriipsu vahel), et oleks võimalik kvaliteetselt määrata piima kvaliteedinäitajad.

Kui piima on normist **vähem**, siis:

1) ei ole õige konservaine kontsentratsioon piimaproovis (üks tablett on mõeldud 40 ml piimale) ja proovipudeli põhja võib moodustuda jogurtitaoline piimamass;

2) vajadusel (näiteks analüsaatori rikke korral) ei ole võimalik teha kordusanalüüsi.

Kui piima on normist **rohkem**, siis:

1) on raskendatud piimaproovi täiendav mehaaniline segamine operaatori poolt;

2) piimarasv jääb korgi külge ning tulemus ei väljenda piima tegelikku rasvasisaldust ja somaatiliste rakkude arvu.

Kui piimaproov on **must** (visuaalselt nähtavad mustuseosakesed) või **hapu**, siis:

1) analüüsitulemused ei väljenda piima tegelikke kvaliteedinäitajaid;

2) ummistub analüsaatori pipett ja halvemal juhul ka kogu voolusüsteem, mis toob kaasa vajaduse katkestada analüüsimine. Operaator peab täiendavalt pesema analüsaatori piima läbivoolusüsteemi, halvemal juhul selle lahti võtma, puhastama või vahetama piimavoolikud. Seejärel tuleb uuesti kontrollida analüsaatori korrasolekut kontrollpiimaga ja alles seejärel saab jätkata piimaproovide analüüsist.

Piimaproove ei utiliseerita enne kui piimaproovide kasti kõik proovid on analüüsitud ja analüsaatori töö õigsust on kontrollitud kontrollpiimaga. Harvad ei ole juhud, kui mittekvaliteetse piimaproovi tõttu tuleb uuesti analüüsida kogu kasti proovid (maksimaalselt 80 piimaproovi).

Seega võib üks must või hapu piimaproov seisata analüsaatori töö määramata ajaks.

Arvestades eeltoodut võib öelda, et piimaproovide õigeaegsel ja kvaliteetsel analüüsimisel on väga tähtis eeskirjade järgi proovide võtmine ja puhtad piimaproovid.

Eduard Punga

Analüüsides osakonna peatehnoloog

JKK uus teenus

Vastu tulles mitmete meie meesklientide soovidele alustab JKK selle aasta aprillist meeste jõudmisandmete kogumist. Projekti eesmärgiks on koostada andmebaas neist eesti meestest, kes jõuavad. Andmebaasi R-ossa kantakse nende meeste andmed, kes ei jõua või lihtsalt ei taha.

Eelmise aasta teises pooles läbi viidud pilootprojekti kontrollmõõtmiste tulemused näitasid, et meeste jõudmine sõltub põhiliselt tõust, vanusest, motivatsioonivormist ja tahtejõust. Et pisut illustreerida pilootprojekti tulemusi, toon siinkohal ära väljavõtte 01.01.2006 katseprotokollist:

1. Ants Tartumaalt jõudis tööle alles kell 9.15.
2. Ülo Pärnust jõuaks ära süüa 7 sardelli, oleks vaid õlut.
3. Mart Harjumaalt enam ei jõua.
4. Otto Valgast jõudis põgeneda.
5. Villu Jõgevamaalt jõuaks küll, aga ta ei viitsi.

Meie uue teenusega tutvuda ja oma jõudmisandmeid sisestada saate aadressil www.jkkeskus.ee/joudevmees/. Kõik jõudmisandmete kogujad peavad omama vastavat tunnistust, mille väljastavad JKK spetsialistid siis, kui jõuavad.

Meeldivat koostööd soovides,
Jõu-An Ikka
Projektijuht

JKK Sõnumite küsitlus

Jaauarikuu JKK Sõnumite vahelt leitud küsitluse täitis ja tagastas JKKle 245 inimest. Saime küsitlusest palju asjalikke ja huvitavaid ettepanekuid ning teemasid, mida üritame edaspidi JKK Sõnumite ja infolehtede väljaandmisel kajastada. **Aitäh kõigile küsitluse täitjatele!**

Õnn naeratas JKK saunalina loosimisel **Krista Karask** ile Ida-Virumaalt. **Palju õnne!**

JKK 2006. aasta arvudes

- JKK andmebaasis oli 31.12.2006 seisuga 141 906 sea, 2 461 168 veise ja 593 kitsse andmed.
- 2006. aastal sisestati JKKs 1 233 565 piimaveiste sündmust. Loomapidajad sisestasid elektrooniliselt 161 851 piimaveiste sündmust.
- Possu kaudu sisestati sigade andmebaasi 180 231 põlvnemise ja toodangu kirjet.
- Lihaveiste andmebaasi sisestati 10 227 sündmust.
- 31.12.2006 seisuga oli programmi Vissuke kasutajaid 431, Possu kasutajaid 45 ja Liisu kasutajaid 23.
- Sigade jõudluskontrolli alustas kolm ja lõpetas neli farmi. Piimaveiste jõudluskontrolli alustati 14 ja lõpetati 576 korral. Lihaveiste jõudluskontrolli alustati 40 ja lõpetati 102 korral.
- Klientidele korraldati üks seminar ja 16 infopäeva.
- Anti välja 371 veiste ja 43 sigade jõudlusandmete koguja tunnistust.
- Viidi läbi 33 seafarmi külastust, 565 piimakarja külastust ning teostati 165 järelkontroll-lüpsi (millest 114 olid esmakordsed ning 51 teistkordsed).
- JKK laboris analüüsiti 1,64 miljonit piimaproovi, mis on 136 666 proovi kuus. Liitritesse ümberarvutatuna teeb see 5500 liitrit piima kuus.
- JKK piimaproovide kogumise auto läbib iga kuu 315 piimaproovi kogumise punkti. Piimaringide pikkus kokku on 10 720 kilomeetrit. 2006. aastal läbiti piimaproovide kogumisel ca 129 000 kilomeetrit, mis oleks ligikaudu 3,2 tiiru ümber maakera.
- Piimaproovide laborisse jõudmisest kuni vastuste postitamiseni kulub keskmiselt kaks päeva.
- Müüdi 105 398 veiste, 29 434 lammaste, 10 751 sigade ja 783 kitsede kõrvamarki ning 16 599 veiste, 1040 lammaste ja 21 kitsede asenduskõrvamarki.

Tööjuubelid

10. tööjuubel

01.06.2007 Malle Unt – zootehnik
Pärnumaal

www.jkkeskus.ee
keskus@jkkeskus.ee

Jõudluskontrolli Keskus

Estonian Animal Recording Centre

Kreutzwaldi 48A, Tartu 50094

Tel 738 7700

Faks 738 7702

Piimaveiste ja kitsede jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7738
Sigade jõudluskontrolli alane nõustamine	738 7765
Kõrvamärkide müük	738 7762
Järvamaa klienditeenindaja	738 7751
Harju-, Hiiu-, Ida-Viru-, Jõgeva-, Valga-, Võrumaa klienditeenindaja	738 7752
Lääne-, Põlva-, Rapla-, Tartu- ja Viljandimaa klienditeenindaja	738 7753
Lääne-Viru, Pärnu-, Saaremaa klienditeenindaja	738 7754
Põlvnemisandmed (veised)	738 7756
Geneetiline hindamine (veised)	738 7731
Geneetiline hindamine (sead)	738 7735
Raamatupidamine	738 7700

Labor

Kreutzwaldi 46, 50094 Tartu	
Tel.	738 7726
Faks	738 7724
Piimameetrite testimine	738 7722
Piimaproovide vastuvõtt	738 7721
Piimaringid	738 7726

Maakondade zootehnikud

Harjumaa	Maire Põhjala	Tuleviku 3, Laagri, Harju mk	tel 679 6419	gsm 516 7886	K 9.00-16.00
Hiiumaa	Ly Kogermann	Mäe 2, Käina	tel 463 1147	gsm 516 7815	E 9.00-14.00
Ida-Virumaa	Ludmilla Aan	Rakvere 27, Jõhvi		gsm 516 7816	2. ja 4. T 10.00-14.00
Jõgevamaa	Merle Lillik	Ravila 10, Jõgeva	tel 776 0048	gsm 516 7868	E 9.00-15.00; K 9.00-12.00
Järvamaa	Anne Rosenberg	Prääma küla, Paide vald	tel 385 0286	gsm 510 3312	E 9.30-12.00; K 9.30-15.00
Lääne-Virumaa	Ludmilla Aan	Neffi 2, Rakvere	tel 322 7018	gsm 516 7816	E 9.00-14.00
Läänemaa	Maila Kirs	Posti 30, Haapsalu	tel 473 3007	gsm 509 4675	K 9.00-15.00
Põlvamaa	Evi Prins	Puuri tee 1, Põlva	tel 799 3007	gsm 520 6231	K 10.00-13.00
Pärnumaa	Malle Unt	Haapsalu mnt. 86, Pärnu	tel 443 3120	gsm 516 7878	E 10.00-14.00
Raplamaa	Maila Kirs	Kuusiku tee 6, Rapla	tel 485 5673	gsm 509 4675	E 9.00-15.00
Saaremaa	Aarne Põlluäär	Kohtu 10, Kuressaare	tel 453 1352	gsm 517 4320	E 9.00-15.00
Tartumaa	Merle Lillik	Kreutzwaldi 48A-215, Tartu	tel 738 7739	gsm 516 7868	1. ja 3. T 8.00-15.00
Valgamaa	Evi Prins	Lai 19, Valga	tel 764 1754	gsm 520 6231	2. ja 4. E 10.00-13.00
Viljandimaa	Aini Maalmeister	Vabaduse plats 4, Viljandi	tel 433 3713	gsm 524 0147	T 9.00-14.00
Võrumaa	Evi Prins	Liiva 11, Võru	tel 782 1253	gsm 520 6231	T 10.00-13.00